

biskupov, temveč držati se hoče in mora vedno običaja biskupa rimskega namestnika Kristusovega; kedar bode tedaj molila rimska cerkev „Credo“ s „filioque“, molil jo bode tudi on sè svečeniki svojimi. Če ga pa dolže nasprotniki zarad tega razkolništva, motijo se jako, kajti on se zlaga, kakor v vseh družih veronaukih, tako tudi v nauku o sv. Duhu popolnoma z rimsko cerkvijo, namreč, da se izhaja sv. Duh od Očeta in Sina.

Zbor odobruje in hvali njegovo početje, posebno Janez VIII.; poveljuje Metodija kot še nikedar prej, vsaj to svedoči list, katerega je pisal meseca junija l. 1880. knezu Svatopluku; on piše namreč med drugim: „Ker smo ga našli v vseh cerkvenih naukih pravovernega in cerkvenemu provspehu prijaznega, pošljemo ga zopet, da oskrbuje cerkev, katero smo mu izročili; velimo pa tudi, da ga vzprejmete kot svojega pastirja, z dostojno častjo in radostnim srcem. Tudi ga potrdimo vsled naše nam vlastne oblasti v njegovem nadbiskupskem uredu in zaukažemo, da ostane s pomočjo božjo tudi za naprej v časti svoji; tako sicer, da se gledé cerkvenih opravil ravna po cerkvenih zapovedih in jo oskrbuje pred Bogom, kajti ljudstvo Gospodovo mu je izročeno in on bode dajal odgovor za duše. Velimo tudi, da so našemu uže prej imenovanemu bratu, nadbiskupu vašemu, vdani in v vseh rečeh pokorni vsi mašniki, dijakoni in duhovniki vsake vrste, naj so Slovani, ali katerega družega naroda, da le v vaših deželah bivajo, in sicer tako, da ničesar ne storé brez vednosti njegove. Če bi pa bili uporni in nepokorni in bi se ne hoteli poboljšati, zaukazujemo, da jih preženete iz pokrajin vaših“.

Tako je splavala prva nada nemških biskupov, češ, Metoda bode papež odstavil in Vihinga v nadškofa posvetil, po vodi. Ali mislijo si, Vihing mora biti škof, če ne v Moravi, vsaj v Panoniji, kajti le potem, če se to vresniči, zamore vsaj vprihodnje Vihing Metodija spodriniti. V to svrhu prosijo papeža, da bi posvetil Vihinga v škofa za južne pokrajine moravske Panonije in za pomejne dežele Arnulfove z biskupskim sedežem v Nitri onkraj Donave. Papež usliši sicer njihovo prošnjo, a le zarad tega, ker so bile one pokrajine Metodu po smrti Koceljevi († 877) težko pristopne. Ali posveti ga le pod pogojem, da je pokoren v vseh stvaréh svojemu metropolitu; potem posveti še družega, Metodiju prijaznega v to svrhu, da bi zamogel naš apostelj vprihodnje s tema dvema v Rimu posvečenima škofoma nove vladike za svojo metropolijo prav po svoji volji, brez vsacega vpliva nemških biskupov, posvečevati. Tako je tedaj branil Janez VIII. Metodija pred tujimi navali, a vedel tudi odstraniti vprihodnje slehrno nezgodo.

(Dalje prihodnjič.)

Znanstvene stvari.

Poziv slovenskim pisateljem.

Dne 27. decembra 1882. leta bode minulo šest sto let, odkar je prišla vojvodina kranjska pod preslavno dinastijo habsburško, in dne 11. julija 1883. leta bode Kranjska v navzočnosti svojega preljubljenega vladarja, Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. dostojno praznovala šeststoletni spomin tega preimenitnega in za ves narod slovenski prepomenljivega zgodovinskega dejanja.

Matica Slovenska je ukrenila o tej slavnostni priliki dati na svetlo

Spomenik

o šeststoletni zvezi vojvodine kranjske z dinastijo habsburško

ter to knjigo bodoče leto pokloniti Njegovemu Veličanstvu, presvetlemu cesarju Franu Josipu I. o Njegovem bivanji v stolici slovenski Ljubljani in v vojvodini kranjski.

Za tega del podpisani prvosednik Matice Slovenske uljudno vabi vse pisatelje slovenske na delovanje o tem Spomeniku. Osobito dobro došle bodo Matici zgodovinske razprave, dostajajoče se Habsburžanov in naroda slovenskega, a dobro došli bodo Matici tudi poetiški in leposlovnji proizvodi, bodi-si v dramatiški, bodi-si v pripovedni ali liriški obliki, samo da so s slavnostno priliko v kakoršni koli si bodi zvezi.

Vsi taki doneski naj se blagovoljno pošiljajo prvosedstvu Matice Slovenske

vsaj do 1. aprila 1883. leta.

Pesniki in pisatelji slovenski! Združite se in pomagajte prvemu literarnemu zavodu našemu spodobno praznovati zgodovinsko imenitno narodno in dinastično slavnost ter o tej priliki dostojno poslaviti presvetlega Vladarja našega!

V Ljubljani 19. novembra 1882.

Peter Grasselli,
prvosednik Matici Slovenski.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Patriarhališče, to je, papeževo stanovanje bila je s pričetka velika, toda nepravilno zidana zgradba, katere posamesni deli bili so zidani v raznih časih in stoletjih. Ko so papeži svoj prestol l. 1305. prenesli v Avignon in je tri leta potem razdjal palačo silen požár, pričela je ona razpadati. Sicer dalo jo je več papežev popravljati; dostavljale so se celó tudi nove zidarije, toda: stanovnikov v njej ni bilo, in postala je razvalina. — V 16. stoletji stalo je le še prazno zidovje z razpadajočimi svetišči in odprtimi dvoranami; toda stene kazale so še vedno dragoceni kinč in zlata bliščeče slike, spominjajoče na slavopolne dogodivščine preteklih časov. Sikst V. dal je razvaline odpraviti ter zidati v novem zlogu in mogočni obširnosti sedanjo palačo, določivši jo za stanovanje papežev ter za konzistorijalne in cerkvene zборе. Toda velika oddaljenost od Št. Petra, osamljeni, nekako pusti in tudi nezdravi okraj, — vse to ni priporočevalo Laterana, nasledniki Siksta V. preselili so se v Vatikan, kot poletno rezidenco pa izvolili si bliže ležeči Kvirinal, ki je s svojim jako ugodnim položajem, s prelepimi vrta in perivoji, ter krasnim daljevidom pravi biser rimskih bivališč.

Kar zadeva najstarejšo zgodovino lateranske cerkve, je o njej manj znanega, kot od vsake druge izmed večih rimskih bazilik. Nobena izmed njih tudi pozneje ni imela tako bitke osode, kot ona. Leta 896. razdjal jo je hud potres. Papež Sergius III. (904—911) sozidal jo je zopet. Leta 1308. pokončal jo je s palačo vred silen požár. Po prizadevanji papeža Klemenca V. vzdignila se je bazilika lepša in krasnejša iz pepela; toda uže l. 1361. bila je zopet po ognju razdjana. „Lateran leži potrta na tleh; Mati vseh cerkva je brez strehe, ter